

Bava Basra (Mishnah 5a)

— **we** — מחייבין אותו לבנותו עד ארבע אמות — **obligate [each neighbor] to rebuild it to a height of four amos.** — After the wall is rebuilt each neighbor is **presumed to have contributed** to the cost of construction עד — **until the other neighbor brings proof that he did not contribute.** — שְׁבִיבֵי רֵאֵהוּ שְׁלֵא נָתַן — **until the other neighbor brings proof that he did not contribute.** — However, we do not obligate him to rebuild the wall **from four amos and upward we do not obligate him.** Nevertheless, if one neighbor extended the height of the new wall beyond four *amos* at his own expense, and then סָמַךְ לוֹ כּוֹתֵל אַחֵר — the other neighbor **juxtaposed another wall** parallel to [the first one], with the intent of placing a roof across the two walls, אָף עַל פִּי שְׁלֵא נָתַן עָלָיו אֶת הַתְּקָרָה — **even though he did not yet place the roof on [the walls]** — **we devolve upon him** the obligation to pay his share of **the entire wall**, even the section above four *amos*, for he has indicated that he is agreeable to the extension. — Further, the builder of the parallel wall is **presumed not to have contributed** toward the cost of the extension עד שְׁבִיבֵי רֵאֵהוּ שְׁנָתַן — **until he brings proof that he did contribute.**

מניעת קרני שמש מחצר

ריב"ש (סי' רפט) - אחד מן השותפין שרוצה להגביה הכותל המשותף ביניהם להוצאתו יתר על ארבע אמות אם יכול חברו לעכב בידו ולומר קא מאפלת חצרי אם לא. תשובה, פשוט הוא שאינו יכול לעכב שלא אמרו להרחיק כנגדן שלא יאפיל אלא בחלונות שהאורה הנכנסת בבית מן החלונות נכנסת מכנגדן וכל שהחזיק בחלון זכה באויר קרקעו של חברו שיצטרך להרחיק ארבע אמות אם בא לבנות כנגדו כדי שלא יאפיל... אבל בחצר שהוא מגולה והאורה נכנסת בה מלמעלה ולא מכנגדה לא שמענו בה שלא יאפיל... ועוד דבמה זכה בקרקע חברו שירחיק מלבנות כנגדו ובמה החזיק, דבשלמא בחלון החזיק מכיון שלא מיחה האחר שהיה יכול למחות בפתחו החלון אבל בכאן במה החזיק ובמה היה יכול חברו למחות.

שלחן ערוך (חושן משפט קנד, כו) - אחד מהשותפין שרצה להגביה הכותל המשותף ביניהם הוצאתו יותר על ארבע אמות אף על פי שהוא מאפיל החצר אין חבירו יכול לעכב עליו.

מניעת קרני שמש מדוד שמש או חבלי כביסה בזמנינו

עמק המשפט (זי, כג) - בניית מתקן חבלי כביסה בזמנינו אינה בגדר מעשה המורה על רצון לזכות בקרני שמש שיגיעו אליו משטח פנוי ובלתי בנוי של חצר חבירו כיון דבזמנינו כל מתקני החבלי כביסה נבנים במסתור מיוחד... אמנם לפי החילוק הראשון של הבית דוד אז ודאי דגם בכי האי גונא אסור לבנות כנגדו כיון דמתקן לייבוש כביסה נזקק לשמש והסתרת השמש ממנו מאחרת את הייבוש ומבטלת את השימוש שמיועד לכך. אבל בקולטי דוד שמש נלענ"ד דוודאי שיכול בעל הקולטים למנוע בנייה שמפריעה ומונעת קרני שמש מהקולטים כיון דכל מהותם ותפקידם הראוי והמקובל תלוי בשמש. [וכ"כ פת"ח יג, סק"ח].

משכן שלום (ט, מד) - ופשוט דחבלי כביסה בזמנינו אינן בגדר זה דהרי אין רגילין ליעד אויר פנוי לצורך זה [ואדרבה בשכונות החדשות מתקנים מסתור כביסה להסתירם], ולא שייך בזה חזקה לשעבד בזה אויר חבירו. (ט, מז) - נראה דאין לבעל הדוד שמש חזקה באויר חבירו ומשום דיש לדמותו לחלון שאינו קבוע, ומשום דאין לו קביעות כל כך ומסתברא דאין בהעמדת דוד שמש כנגד אויר חבירו משום פעולה המורה על ייעוד אויר חבירו לסמוך דוד שמש שלו, ובפרט דבדרך כלל אפשר להעבירו למקום אחר ואין לו קביעות למקום זה דוקא.

מניעת קרני שמש מאישטראדור

מהרש"ך (א, צה) - הוא שרוצה להגביה ביתו למעלה עד הגארדאקי אשר בו האישטראדור ומונע הכנסת השמש באישטראדור מחמת הגבהת ביתו שרוצה להגביה ושאל ממני אם יכול למחות ולמונע בידו שלא יגביה והשבת לו שיכול למונעו.

איברא דממה שכתב הריב"ש ז"ל בתשובותיו... היה נראה לכאורה לומר שכיון שמה שבונה הוא כנגד גארדאקי של החכם הנזכר שהוא מקום מגולה והאור והשמש בא לו ממקום גבוה יראה לכאורה דרשאי לעשות מה שירצה ואינו רשאי החכם הנזכר לעכב עליו.

לזה אשיב ואומר דלא דמי כלל דהתם כיון שגובה הכותל אינו מכוון כנגד שום בנין אלא כנגד מקום פנוי דהיינו חצר משום הכי אמרינן כיון דהאורה בא ממקום גבוה על החצר אין לעכב הבונה ואף על פי שיהיה קצת נזק אין להקפיד, אבל זה הבנין שהוא עושה ומגביה הוא מכוון כנגד העצים אשר בהם מסמרות האישטראדור ומעכב השמש לבא כנגדו מכל וכל ובפרט בימות החורף והוי ליה כאילו מאפילו כנגד חלון בוודאי צריך להרחיק.

תורת אמת (סי' קצב) - ולא ידעתי מאין הוציא זה החילוק ואין לו טעם. [עמק המשפט - דאטו בזה שבנה כמה עצים על המרפסת הפסיק לקבל השמש מלמעלה ומתחיל לקבל השמש מכנגדו.] אבל מכל מקום נראה לי שאין יכול לבנות מההיא דכתב הרשב"א על מיעוט האויר ששמעון ממעט אויר אוצרו של ראובן... אם כן בנידון דנן גם כן כיון שהאישטראדור צריך לשמש רב הוי ליה כההיא דהרשב"א ז"ל וצריך שמעון זה להרחיק או לבנות בשפלה עד שלא ימנע השמש הבא לאישטראדור אפילו מן הצד. ומכל מקום עדיין אפשר לי לחלק בין הך דרשב"א לנידון דנן דעד כאן לא קאמר התם הרב ז"ל אלא דוקא כשנמשך הזק ליון ונפסד, אבל כשאין הפסד בדבר ממש אלא איחור זמן לעשיית הדברים כגון כאן באישטראדור שהנזק הוא שיצטרך זמן יותר לנגב הבגדים אם כן בהא ודאי לא אמרינן דדמי לההיא דהרשב"א. ועוד נראה שאין שמעון זה יכול להגביה ביתו מההיא דכתוב בספר אגודה... אם כן מעתה נאמר שהוא הדין והוא הטעם לאישטראדור זה שהוא צריך לשמש רב והוא ליה כאספלידא.

מניעת קרני שמש מחלון בית

בית דוד (חושן משפט סי' עה) - אין להשיב ממה שכתב מוהרש"ך ז"ל שראובן אינו יכול להגביה כותלו שבצד גארדאקי שמעון מפני שיש לשמעון שם איסטראדור דשאני התם שעיקר האישטראדור עשוי לכך לנגב שם הבגדים בשמש וכשעשה שמעון האישטראדור החזיק באויר ראובן לכניסת השמש דבלא שמש מתבטל האישטראדור ואין לו מציאות כלל, אבל הכא דהוי בית דירה אין הבית עשוי להשתמש לשמש ואם אין נכנס שמש בבית אין מתבטל הבית הלכך כשנעשית החלון לא החזיק באויר שלפניו לענין הכנסת שמש אלא לענין הכנסת אורה והא אית לה אורה בהרחקת ארבע אמות.

ועוד דידוע דכל מחזיק בשל חברו צריך שיעשה איזה פועל חדש כדי שיחזיק ושיהא אותו פועל מורה על ענין אותה חזקה שאם לא כן במה יחזיק... ואם כן בשלמא בנדון האישטראדור עשה שמעון פועל שקבע יתדות ומסמרות שהם הוראה לתשמיש השמש ובוזה החזיק לכניסת השמש, אבל הפותח חלון על חצר חברו אף על פי שעושה מעשה מכל מקום אין המעשה מורה על תשמיש השמש דאפשר דלאורה הוא צריך כדרך רוב חלונות דעלמא שהם לאורה, וכיון דאינו מוכרח שהוא לשמש כל הבא להוציא ידו על התחתונה.

עמק המשפט (יו, כב) - לפי מה שכתב בחילוק הראשון דהכל תלוי אם השימוש שעשה יתבטל על ידי הבניה כנגדו או לא היה נראה לכאורה דאם היה מייעד חדר בביתו לניגוב וייבוש בגדים ולא למגורים וחבירו היה יודע זאת אז היה אסור לו לבנות כנגד חלון החדר ולהסתיר משם השמש כיון דכל השימוש המיועד לחדר יתבטל על ידי הבניה... מה שאין כן לחילוק השני הרי בפתיחת חלון לחדר אפילו אם הוא מיוחד לניגוב וייבוש בגדים אין בזה מעשה המוכיח על רצון לזכות בקרני שמש ואם כן יש לדון דלא הוי חזקה.